

RECORDS SURREALISTES DE DALÍ

L'atzar i el temps han enllaçat unes vivències del meu passat que formen una història mig coherent i surrealista.

De petit, figuerenc aleshores, vaig seguir amb delit l'obra de Dalí en llibres d'art de la Biblioteca Municipal. La benevolència de les bibliotecàries permetia portar els llibres a casa, malgrat la meua tendra edat, per fruir-ne a bastament. Prou que em coneixien i sabien el valor quasi sagrat que tenen els bons llibres per mi.

Més endavant la important biblioteca del meu mestre, l'arquitecte Alexandre Bonaterra, era objecte d'espionatges furtius a l'obra de Dalí.

Influït per la famosa Madonna de Port Lligat vaig pintar una Mare de Déu del Port de Llançà, "surrealista", que decorava la capçalera del meu llit juvenil i vetllava els meus somnis d'artista, aquells que mai es realitzen (1958).

D'aquells anys recordo aparicions esporàdiques de Dalí i Gala pel figuerenc carrer Nou per fer compres. Veure'ls caminar amb la seva petita comitiva carrer amunt era excitant i esvalotador. La Sra. Gala, acompanyada pel noi maco de torn, va comprar sabó "Maja" a la botiga dels meus pares. Emocions contingudes; una aroma en el record.

Dalí vivia per mí a Port Lligat, potser una mica a "Amèrica". Era un temps en què el Teatre Municipal de Figueres estava en runes perquè els moros d'en Franco l'havien cremat, però això es deia en veu baixa. Aleshores en una part coberta del mateix edifici hi havien les peixateries públiques; una pudor en el record.

Encarriant els meus passos cap a la meua professió vaig assistir a unes classes d'Arts i Oficis que feia a l'Institut el famós arquitecte Pelai Martínez (curs 1958-59). Era un goig tenir tan bon mestre. Venia expressament de Barcelona i no faltava mai a classe per explicar els estils arquitectònics i la bona construcció. El curs era gratuït i només l'aprofitàvem tres alumnes: en Josep Ma. Joan, l'Antoni Pagès i jo⁽¹⁾. Vàrem fer com a treball el dibuix de les dues façanes principals del Teatre i vàrem prendre les mides del natural. Darrera les façanes la buidor d'un amfiteatre sense sostre, la sentor del peix de Roses o Llançà.

Tot estudiant a Barcelona era tema de discussió entre companys si Dalí era més "bó" que Picasso, si Miró... Dalí als diaris, Dalí al "No-do", Dalí a flor dels meus llavis per creure'm un bon empordanès. En aquell temps dir a Barcelona que jo era de Llançà era tan traumatitzant! Ningú sabia on era Llançà, alguns coneixien Figueres per haver fet la "mili" al castell. Jo era de "tocar a Port-Bou", quelcom d'exòtic, quasi francès.

FOTO: JOAN MA. PAU

Però era empordanès com Dalí, i havia viscut divuit anys a Figueres. Port Lligat no era lluny. Jo m'emprava en la seva fama per sentir-me quelcom més que res. També solia explicar anècdotes d'ell escoltades de gent que l'havia tractat i jo en presumia d'això.

Dalí exposa a Barcelona el gran quadre "La batalla de Tetuán" (1962). A la inauguració, tímidament, vaig dir-li: jo també sóc de Figueres. Dalí va dir-me: Ah sí? i de quin carrer? Del carrer Nou. Molt bé. Al mateix temps vaig demanar-li un autògraf sobre el programa de l'exposició. Me'l va fer i el completà la Gala. Un sagrat record i una relíquia.

Setembre, 28 del 1974, Figueres estrenava Museu Dalí, Dalí estrenava Figueres. Començava una altra història per la ciutat. Feia fred però ningú ho notava, era fosc però una llum màgica de focs artificials ho esclaria tot. A mí se'm trencava el cor per no poder estar a la festa. A les mateixes hores el Doctor Vila m'operava d'una hèrnia a la Clínica Sta. Creu.

Els cohets s'envolaven. A mí m'envolava per unes hores l'anestèsia.

El President Jordi Pujol visita Dalí per última vegada (1987). Sóc de les poques persones invitades a acompanyar-lo en qualitat de fotògraf. Refuso la invitació. Tinc a la mateixa hora una visita d'obra. Era un encontre històric, irreplicable, una pàgina més per una biografia corrent com la meua. Ara puc dir que no podia fotografiar un Dalí malalt com tampoc no l'he fotografiat un cop mort. Jo que he fotografiat tantes vegades la "mort"⁽²⁾ sé que en Dalí no és mort, és ben viu per mi, és immortal.

Llançà, maig de 1989

JOAN MA. PAU i NEGRE

(1) Josep Ma. Joan, Aparellador i creador del Museu de Juguines de Figueres. Antoni Pagès, Delineant i V.I.P. Joan Ma. Pau, Aparellador i fotògraf.

(2) Exposicions fotogràfiques: Còctel de vida i mort, De la vie et la mort, Signum mortis.